

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN

Kwaliteitsonderzoek bij

Scholengemeenschap Bonaire, afdeling mbo

Plaats : Bonaire
BRIN-nummer : 30GR-5
Datum schoolbezoek : 9 november 2015
Rapport vastgesteld te op 5 februari 2016

Inhoud

1	Inleiding	4
2	Bevindingen	7
3	Conclusie en vervolgafspraken	11

1 Inleiding

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 9 november 2015 een onderzoek uitgevoerd op Scholengemeenschap Bonaire, unit mbo naar aspecten van de kwaliteit van het onderwijs en de naleving van wet- en regelgeving. De conclusies van dit onderzoek kunnen worden beschouwd als een integrale beoordeling op basis waarvan de scholen en hun besturen kunnen werken aan het consolideren en borgen van bestaande kwaliteit, alsmede gerichte maatregelen kunnen treffen om geconstateerde tekortkomingen op te heffen. De inspectie beoordeelt over een periode van vijf jaar (2012-2016) jaarlijks op alle scholen aspecten van de kwaliteit van het onderwijs en volgt nauwgezet de verbeteractiviteiten. In 2016 zal de school aan alle aspecten van basiskwaliteit moeten voldoen.

Toezichthistorie

Vanaf 2011 heeft de Inspectie van het Onderwijs jaarlijks verschillende toezichtactiviteiten uitgevoerd op de school. Na het kennismakingsgesprek in mei 2011 heeft de inspectie kwaliteitsonderzoeken uitgevoerd en voortgangsgesprekken gehouden.

In oktober 2014 voerde de inspectie een specifiek onderzoek uit naar het bestuurlijk handelen op de Scholengemeenschap Bonaire. Inmiddels is het toenmalige bestuur vervangen door een momenteel vierhoofdig bestuur met expertise op het gebied van onderwijs, openbaar bestuur en financiën. Voor de vijfde zetel zoekt het bestuur een kandidaat met een achtergrond in het personeelsmanagement. Alle bestuursleden houden zich actief en intensief bezig met de SGB. Zo is er frequent overleg en stelt de penningmeester zich tweewekelijks op de hoogte van de financiële ontwikkelingen. Het bestuur laat zich informeren door alle lagen van de instelling en heeft inmiddels redelijk zicht op de problematiek van de school. Het geeft echter aan dat maatregelen voor effectieve bijsturing van de instelling meer tijd vergen.

In het huidige kwaliteitsonderzoek is de kwaliteit van het onderwijs opnieuw beoordeeld. Ze is vergeleken met de kwaliteit die in 2013 werd vastgesteld. Op deze wijze wordt in beeld gebracht in hoeverre de verbeteractiviteiten tot zichtbare resultaten leiden.

Onderzoekopzet

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Analyse van documenten die naar aanleiding van eerdere rapporten en toezichtplannen, die de school voorafgaand aan het schoolbezoek heeft toegestuurd.
- Schoolbezoek, waarbij de onderwijspraktijk in verschillende lessituaties is geobserveerd.
- Gesprekken met de directie en de zorgcoördinator over de kwaliteit van verschillende aspecten waaronder kwaliteitszorg en leerlingenzorg.
- Een gesprek met leraren.
- Een gesprek met de teamleiders.
- Een gesprek met de directie.
- Een afzonderlijk gesprek met een vertegenwoordiging van het bevoegd gezag.

Tijdens het onderzoek beoordeelde de inspectie de kwaliteit van de volgende domeinen: Programma, Leren in de onderwijsinstelling, Begeleiding, Beroepspraktijkvorming en Kwaliteitsborging.

Toezichtkader

De inspectie heeft zich bij haar onderzoek onder andere gebaseerd op de WEB BES en het document basiskwaliteit MBO/SKJ.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 staan de bevindingen uit het onderzoek naar de onderwijskwaliteit en de wettelijke vereisten. Hoofdstuk 3 geeft de conclusie en afspraken met de school weer.

2 Bevindingen

In dit hoofdstuk beschrijft de inspectie tot welke bevindingen en conclusies het onderzoek heeft geleid. Per kwaliteitsaspect wordt een oordeel gegeven. Deze oordelen worden vooralsnog niet weergegeven in de vorm van een score maar in een beschrijving van de aangetroffen kwaliteit. Met uitzondering van het aspect opbrengsten (leerresultaten) wordt beschreven hoe de kwaliteit zich verhoudt tot de Nederlandse inspectienormen. Voor de opbrengsten geldt een andere benadering. Hiervan geeft de inspectie aan of de school naar haar oordeel bij de meest recente opbrengstmeting door middel van landelijk genormeerde toetsen, voldoende vooruitgang heeft geboekt ten opzicht van de beginsituatie (zoals vastgesteld tijdens het eerste inspectieonderzoek in 2008) en ten opzichte van de vorige toetsafname. Een definitieve inspectienormering voor de opbrengsten in Caribisch Nederland wordt nog ontwikkeld.

Algemeen beeld

De kwaliteit van het onderwijsproces op de unit mbo van de Scholengemeenschap Bonaire is sinds 2013 onvoldoende verbeterd. In 2013 voldeden de kwaliteitsaspecten samenhang, didactische handelen, leeromgeving intake en plaatsing en studieloopbaanbegeleiding aan de basiskwaliteit. Van deze aspecten voldoen de leeromgeving en ook de studieloopbaanbegeleiding nu niet meer aan de eisen. De overige genoemde aspecten voldoen nog wel aan de basiskwaliteit. Evenals in 2013 voldoen de aspecten maatwerk, leertijd, zorg en beroepspraktijkvorming niet aan de basiskwaliteit. Ook de verbetering van de kwaliteit van de examinering en diplomering vordert onvoldoende. Op dit punt geven de centrale directie en het unitmanagement onvoldoende blijk van urgentiebesef.

In de aansturing van de unit was de afgelopen jaren weinig continuïteit vanwege veel wisselingen in het management. Een bijkomend probleem voor effectieve aansturing en kwaliteitsverbetering is dat de unit mbo de laatste jaren sterk is gegroeid. De nieuwe unitdirecteur beseft dat het management van de unit niet in control is en dat de unitorganisatie niet slagvaardig is. Verder trof hij wanorde aan op administratief gebied. Hieronder volgt een toelichting per kwaliteitsaspect.

Toelichting

Opbrengsten.

De inspectie heeft nog geen norm vastgesteld voor een beoordeling van de opbrengsten van het onderwijs in Caribisch Nederland. De vraag of de opbrengsten voldoen aan de basiskwaliteit kan dan ook niet beantwoord worden. Wel is nagegaan hoe de opbrengsten zouden zijn volgens de definities die in Europees Nederland gelden.

Op de vestiging SGB zijn bij 28 opleidingen studenten uitgestroomd. De verwante opleidingen worden tegenwoordig gegroepeerd in zogeheten bc-codes. De laatste jaren berekent de inspectie de opbrengsten per bc-code, voor zover deze aangeboden worden op hetzelfde niveau. Hieronder geeft de inspectie het jaarresultaat en het diplomaresultaat weer van de bc-codes die groot genoeg zijn om de opbrengsten te bepalen.

Bc code	BC naam	Crebo	Niveau	Leerweg	Jaar-resul-taat	Diplo-ma-resul-taat	Vergelij-ning met norm Euro-pees NL
Bc010	Arbeidsmarkt-gekwalificeerd assistent	90440	1	BOL	100%	100%	Voldoet
Bc064	Financiële beroepen	10039	4	BOL	100%	100%	voldoet
Bc077	Horeca-assistent	90660	1	BBL	100%	100%	voldoet
Bc104	Maatschappelijk zorgverlener	92660	2	BOL	87,5%	81%	Voldoet
Bc150	Onderhoud- en verbouwbedrijf	95272	3	BBL	85,7%	85,7%	voldoet
Bc166	Pedagogisch werker	10742 92620	3	BOL	95%	94,7%	voldoet
Bc191	Secretariële beroepen	10046 95380	3	BOL/BBL	100%	100%	voldoet
Bc198	Sport en beweging	95280	3	BOL	84,6%	81,8%	voldoet

We kunnen vaststellen dat alle bc-codes, met voldoende studenten om opbrengsten te kunnen bepalen, voldoen aan de normen die in Nederland worden gesteld. Hierbij maakt de inspectie echter een belangrijke kanttekening. Opbrengsten geven pas een reëel beeld van het studiesucces, als de studenten geëxamineerd zijn volgens een deugdelijke examinering. De inspectie heeft vastgesteld dat de SGB die deugdelijkheid niet kon garanderen, omdat de examencommissie niet adequaat functioneerde. In enkele gevallen is ondeugdelijke examinering ook vastgesteld. Dat betekent dat niet duidelijk is welke waarde er gehecht kan worden aan bovenstaande resultaten.

Programma

De samenhang van het programma van de verschillende opleidingen voldoet, net als in 2013, aan de basiskwaliteit. Het voldoet aan de eisen van de eindtermen of kwalificatiedossiers. Bovendien vormt het programma een voldoende consistent geheel van praktijkvak, theorievakken en beroepspraktijkvorming. Van maatwerk is maar beperkt sprake. In het algemeen volgen alle studenten hetzelfde programma in hetzelfde tempo. Bovendien bestaan er geen afspraken om het programma van alle vakken af te stemmen op het taalniveau van de studenten. Bij het vak rekenen wordt wel gedifferentieerd. De studenten werken daar op hun eigen niveau. Er zijn initiatieven genomen voor afspraken voor een gemeenschappelijke aanpak bij het rekenen bij de verschillende vakken. Er is echter nog geen rekenbeleid geïmplementeerd voor het gehele team, hoewel hier wel behoefte aan is.

Leren in de onderwijsinstelling

Dit domein bestaat uit de kwaliteitsaspecten didactisch handelen, leertijd en leeromgeving. Het didactisch handelen voldoet. De studenten zijn in het algemeen voldoende betrokken bij de onderwijsactiviteiten en worden adequaat begeleid in hun leerproces. Een aandachtspunt is de nabespreking van opdrachten, toetsen en examens. Omdat de studenten niet altijd gerichte feedback krijgen op hun prestaties reflecteren de studenten onvoldoende op hun leerproces en leren zij weinig van hun fouten.

De leertijd voldoet niet aan de basiskwaliteit. Een deel van de geplande onderwijsuren is niet gegeven, omdat de unit dit schooljaar kampte met onvervulde vacatures voor onder meer Nederlands, sport en bewegen, natuur/scheikunde en ict. Door de sterke groei van de afdeling heeft de instelling ook moeite met het vinden van (kwalitatief goede) docenten. Verder zijn de studenten veel afwezig. De unit probeert ongeoorloofde afwezigheid overigens wel te bestrijden en heeft de norm voor consequenties van afwezigheid verscherpt.

De leeromgeving is ongeschikt voor het geven van eigentijds beroepsonderwijs. Er is gebrek aan lokalen en meubilair. De afdeling heeft sinds kort twee dislocaties betrokken. Die lossen het probleem van het tekort aan lokalen maar beperkt op. Bovendien leidt de verplaatsing van de studenten van de ene locatie naar de andere tot verlies van de onderwijstijd. Voorts is er gebrek aan computers, beamers, adequate internetfaciliteiten en goed ingerichte vaklokalen, waarin de beroepssituatie gesimuleerd kan worden. Vanwege het gebrek aan vervoer en faciliteiten kan bijvoorbeeld het vak duiken al maanden niet worden gegeven.

Begeleiding

Het domein begeleiding bestaat uit de kwaliteitsaspecten intake en plaatsing, studieloopbaanbegeleiding en zorg voor studenten met bijzondere onderwijsbehoeften. De intake voldoet net als in 2012. Wel stellen wij vast dat er geen warme overdracht meer is vanuit het vmbo. De begeleiding voldeed in 2013, maar nu niet meer. Omdat de studenten te weinig gebruik maakten van steunuren, zijn die afgeschaft. Verder is het huisbezoek door mentoren van het eerste leerjaar afgeschaft, evenals de studentenbespreking en de warme overdracht van informatie van de ene mentor naar de andere. Positief is dat de studiebegeleider overzichten maakt van de studievorderingen en minimaal drie keer per jaar overlegt met de student over de studievorderingen.

Ook de zorg voor studenten met specifieke onderwijsbehoeften voldoet nog niet. De zorgcoördinator zorgt wel dat het proces van signaleren en het formuleren van de hulpvragen goed verloopt. Er is hierbij samenwerking met het EOZ en het zorgadviesteam. De doelstellingen en te verwachten resultaten zijn echter niet altijd duidelijk vastgesteld in de handelingsplannen, waardoor een goede evaluatie niet mogelijk is. Het is dan ook niet altijd duidelijk wanneer een hulptraject beëindigd kan worden en wat het resultaat is van de ondersteuning. Een bijkomend probleem is het gebrek aan continuïteit onder de zorgcoördinatoren. Zelf biedt de afdeling trainingen aan voor faalangst, assertiviteit en agressiebeheersing.

Leren in de beroepspraktijk

De beroepspraktijkvorming (bpv) voldoet niet aan de basiskwaliteit. Op het eiland zijn onvoldoende geschikte werkplekken voorhanden. Verder zijn de bedrijven niet altijd geaccrediteerd door het ROA en de praktijkopleiders soms niet getraind. Oordelen over de vorderingen van de studenten zijn dan ook niet altijd goed onderbouwd. De opleidingen zorg en welzijn, sport en bewegen en administratie kampen in het bijzonder met een gebrek aan goede stageplaatsen. Niet alle opleidingen nemen de kerntaken en werkprocessen op in hun stagewerkboeken. Wanneer de opdrachten in het stagewerkboek en de beoordelingen van de student gekoppeld zouden zijn aan het kwalificatiedossier, zou de instelling meer grip hebben op wat er geleerd wordt in de bpv en hoe de student wordt beoordeeld. Tenslotte worden de ervaringen van de studenten in de bpv niet door alle opleidingen systematisch besproken. Hierdoor krijgt de student niet voldoende kans om het verband te zien tussen hetgeen hij/zij leert op school en tijdens de bpv. Ook eventuele tegenstrijdigheden tussen de werkwijze op school en in de bpv worden hierdoor niet opgemerkt.

Kwaliteitsborging

De ontwikkeling van een cyclisch systeem van controle, verbetering en evaluatie van de kwaliteit is sinds 2013 niet verder ontwikkeld. Verder heeft discontinuïteit in het unitmanagement de sturing van het team belemmerd. Ook het zicht van het unitmanagement op de kwaliteit is onvoldoende. Zo zijn slechts sporadisch lesobservaties uitgevoerd door het management en is er nog geen analyse gemaakt van de competenties van de docenten. Het unitmanagement kan zich daarom niet verantwoorden over de kwaliteit van het primaire proces op de afdeling. De docenten zijn druk geweest met de verplichte, centraal gestuurde, verbeteracties en scholingen, maar zijn daardoor onvoldoende toegekomen aan urgente verbeteringen op de eigen unit. Zo is de verbetering van de kwaliteit van de examinering niet voldoende gevorderd. De manager die alle expertise heeft ontwikkeld is langdurig ziek en haar kennis en werkwijze zijn onvoldoende verankerd in de organisatie om een vervanger het werk te laten doen. Verder is er weliswaar een examencommissie benoemd, maar deze heeft nog geen vergadering belegd. Tenslotte was het nieuwe schooljaar niet goed voorbereid. Vacatures waren niet ingevuld en lokalen en goede roosters niet beschikbaar.

3 Conclusie en vervolgfafspraken

Onderwijskwaliteit

De kwaliteit van het onderwijs van de unit mbo is onvoldoende verbeterd, met name op het gebied van examinering en diplomering. Twee kwaliteitsaspecten worden slechter beoordeeld dan in 2013. De centrale directie is onvoldoende in staat geweest richting te geven aan een succesvol traject van verbetering. Er was geen goede organisatie en vacatures werden onvoldoende ingevuld. Bovendien ontbrak een veilige en professionele cultuur. Het team is druk geweest met scholingen en het ontwikkelen van een curriculum onder leiding van de centrale directie, maar de écht urgente problemen waarmee de docenten kampen, hebben onvoldoende prioriteit gekregen en zijn niet opgelost. De docenten maken zich verder zorgen over het beroepsgerichte karakter van het beroepsonderwijs op de unit. Zij wijzen op het gebrek aan mogelijkheden om de beroepssituatie te simuleren, het gebrek aan geschikte stageplaatsen en vrezen dat ervaring in de branche onvoldoende meeweegt bij de keuze van nieuwe collega's.

Onderwijskwaliteit

Naleving

In de afgelopen periode heeft de instelling zich niet gehouden aan de afspraken die gemaakt zijn in voorgaande inspectierapporten en toezichtplannen. Ook zijn de opbrengstgegevens van de unit niet op de juiste wijze geleverd aan de inspectie. Dit belemmert effectief toezicht. De instelling is bij wet gehouden de inspectie tijdig van de gevraagde informatie te voorzien.

Afspraken

Op grond van de hierboven beschreven de bevindingen en conclusies heeft de inspectie de volgende afspraken met de school gemaakt:

- De instelling houdt zich aan de prestatieafspraken in de inspectierapporten en toezichtplannen en voorziet de inspectie tijdig en in de juiste formats van de gevraagde informatie.
- Het volgende inspectiebezoek is voorzien voor april 2016.
- Het onderzoek naar de kwaliteitsverbetering vindt plaats in het najaar van 2016.